

Academicums rapportserie

Academicum bildades 2006 som ett avknopningsbolag från Uppsala universitet. Verksamheten består i att leverera karriärtjänster till akademiker. Sedan 2012 har arbetsmarknadsutbildningen Korta Vägen varit ett av projekten. Korta Vägen vänder sig till nyanlända akademiker och frågan om nyanländas och akademikers etablering på den svenska arbetsmarknaden har varit och är i fokus för samhällsdebatten. Bland debattämnen finns frågan om den svenska integrationspolitiken som ofta framställs som undermålig. Ett annat debattämne gäller frågan om "validering" av utländska examina och ett tredje område om språkundervisning för akademiker behövs. En central fråga är också hur effektiv den svenska modellen är med SFI-undervisning och därefter program genom Arbetsförmedlingen.

Academicums rapportserie syftar till att berika debatten med ett faktaunderlag direkt från de nyanlända och direkt från de arbetsplatser och handledare som arbetar med nyanlända. Till grund för de studier som rapporterna baseras på ligger uppgifter från de nyanlända som Academicum har i program, f n ca 200 personer samt flera hundra arbetsplatser (myndigheter, företag, organisationer) som erbjuder praktikplatser.

Stor framtidstro hos nyanlända akademiker - rapport 1/2016

- en studie av nyanlända akademikers syn på sina möjligheter på den svenska arbetsmarknaden

Slutsatser i sammanfattning

Rapporten visar hur stor framtidstro nyanlända akademiker har som följt den svenska integrationsmodellen: SFI samt därefter ett målgruppsanpassat arbetsmarknadsprogram.

155 akademiker som genomgått arbetsmarknadsutbildningen Korta Vägen har tillfrågats om hur de ser på möjligheten att få jobb i närtid, samt möjligheten att få ett jobb som passar deras kompetens.

90 % av akademikerna tror att de kommer att få ett jobb inom sitt kompetensområde, och 85 % tror att de kommer att få jobb under samma år eller året efter att de svarade på undersökningen.

Resultatet är ett starkt stöd för den svenska integrationsmodellen med en kombination av SFI samt ett riktat arbetsmarknadsprogram.

Bakgrund till studien

Sverige tog år 2015 emot cirka 160 000 människor på flykt. 2016 blir året då dessa människor på ett eller annat sätt börjar integreras i samhället. Detta innebär en möjlighet och en utmaning. Tiden till det första jobbet i Sverige är för många nyanlända lång. Det tar 8 år innan hälften av de nyanlända kommit i arbete. Vad gäller akademiker är genomsnittstiden till jobb lång. I projektet utländska Akademiker från 2012 (Länsstyrelsen i Västra Götaland) anges tiden till jobb till 5-7 år från det att uppehållstillstånd beviljats. Riksrevisionen (RIR 2015:17) räknar med betydande ekonomiska vinster om tiden till jobb kan förkortas. I ett räkneexempel visas att en förkortning av tiden till jobb med en (1) månad för 700 akademiker ger en samhällsvinst på 40 miljoner kronor.

Korta Vägen är ett nationellt projekt och levereras på universitets- och högskoleorter över hela Sverige. Syftet med Korta Vägen är att programmet ska öka möjligheterna till ett utbildningsrelevant jobb.

Academicum levererar Korta Vägen på uppdrag av Arbetsförmedlingen i samarbete med Uppsala universitet och KTH i Uppsala och Västerås (och från och med 2016 även i Solna, Eskilstuna samt Nyköping.) Programmet är 6 månader långt och innehåller undervisning i yrkessvenska, arbetsplatsförlagd utbildning (praktik) på en arbetsplats med uppgifter som matchar deltagarens kompetens, karriärrådgivning inklusive hjälp med validering m m.

ACADEMICUM

Syfte och metod

Denna rapport syftar till att klargöra hur framtidstron ser ut hos nyanlända akademiker.

Vi ställde frågor om framtidstro till 155 nyanlända akademiker som genomgått Korta Vägen. Frågorna (se nedan) besvarades via en skriftlig enkät i slutet av utbildningen.

(1) "Jag tror att jag kommer att försörja mig med ett jobb eller ha startat eget företag senast"

(Ringa in ett alternativ) Detta år; Nästa år; Om två år; Om tre år.

(2) "Jag tror att jag kommer att ha fått ett jobb inom mitt kompetensområde"

(Ringa in ett alternativ) Ja; Nej; Vet ej.

Vi samlade in svar för 10 klasser som gick Korta Vägen i Uppsala, från 2012 - 2015.

I akademikergrupperna ingick ingenjörer, statsvetare, ekonomer, jurister, kemister, miljövetare, läkare, sjuksköterskor, lärare, journalister, geologer, mikrobiologer, personalvetare, arkitekter, datavetare med flera.

Resultat

Totalt antal svarande: 155.

Svarsresultat för frågan "Jag tror att jag kommer att försörja mig med ett jobb eller ha startat eget företag senast":

"Detta år": 75 (ca 48,4 %)

"Nästa år": 57 (ca 36,8 %)

"Om två år": 12 (ca 7,7 %)

"Om tre år": 2 (ca 1,3 %)

"Om fyra år": 1 (ca 0,6 %)

"Aldrig": 4 (ca 2,6 %)

Ej svar: 4 (ca 2,6 %)

Svarsresultat för frågan: "Jag tror att jag kommer att ha fått ett jobb inom mitt kompetensområde":

Ja: 139 (ca 90,0 %)

Nej: 15 (ca 9,9 %)

Vet ej: 1 (ca 0,1%)

ACADEMICUM

Diskussion och sammanfattning

Framtidstron bland nyanlända akademiker som genomgått SFI samt Arbetsmarknads - programmet Korta Vägen är stor. Drygt 85 % av de svarande tror att de kommer att försörja sig med ett jobb eller ha startat eget företag under samma år eller året efter som de fyllt i enkäten. 94,2 % tror att de inom tre år efter att de fyllt i enkäten kommer att försörja sig med ett jobb eller genom ett eget företag. Endast 3,5 % av de svarande tror att de aldrig kommer att försörja sig med ett jobb eller ha startat eget företag.

Det betyder att ambitionen och förhoppningen till etablering hos de nyanlända på den svenska arbetsmarknaden är hög.

Tittar vi på svarsresultaten för frågan "Jag tror att jag kommer att ha fått ett jobb inom mitt kompetensområde", så tror hela 90 % av de nyanlända akademikerna att de kommer att få ett jobb inom sitt kompetensområde.

Sammantaget visar studien att tilltron till den svenska modellen med språkinläring genom SFI och därefter ett kompetensanpassat program är hög. Till resultatet bidrar sannolikt också Sveriges rykte, utbildningens rykte som jobbskapare och förutsättningarna på arbetsmarknaden som, i Stockholm/Uppsala, är god.

Språkkunskaper viktiga för nyanlända akademiker - rapport 2/2016

- en studie av svenska företags syn på kunskaper i svenska för praktik eller anställning

Slutsatser i sammanfattning

Handledare på myndigheter, stora företag, små företag samt organisationer där deltagare från Korta Vägen har gjort praktik har tillfrågats om hur de ser på behovet av språkkunskaper samt språkundervisning. Svar har inkommit från 106 handledare.

Drygt 76 procent av handledarna anser att språkkunskaper är viktiga eller ganska viktiga.

Ca 71 procent av handledarna anser att språkinläringen bäst sker utanför arbetsplatsen.

Bakgrund till studien

Den traditionella svenska modellen innebär att nyanlända (också akademiker) får en språklig introduktion genom SFI (C och D-nivå) samt därefter ofta Svenska som andraspråk eller språkträning via arbetsmarknadsprogram såsom Korta Vägen eller Yrkessvenska.

Antagandet om språkets betydelse har ifrågasatts. Projektet "Äntligen Jobb" som sker i samarbete mellan Arbetsförmedlingen och ett antal stora företag, bl a Swedbank, ABB, Sandvik och Manpower, exemplifierar detta. I en debattartikel i Dagens Industri den 2 juli 2015 framhåller 9 VD:s för svenska storföretag att betydelsen av språkkunskaper är överdriven: "Alltför stort fokus läggs på svenska språket, något få företag efterfrågar ..."

<http://www.di.se/artiklar/2015/7/2/debatt-vi-ska-anstalla-fler-invandrare/>*

Den motsatta ståndpunkten presenterades av Gunlög Josefsson (professor i svenska vid Lunds universitet) i en artikel i SvD (17 februari 2016). I artikeln kritiseras regeringens snabbspår p g a för lite fokus på språkundervisning.**

"Att språket är så viktigt kan tyckas vara en truism, men när man lyssnar på politiker verkar detta inte självklart. Som språkvetare tycker jag mig till och med ha märkt att politikerna väjer för frågan – det verkar nästan finnas en outtalad irritation över att det ska vara så svårt att lära sig ett nytt språk."

Som framgår är det alltså en debatt där en företags- och jobbdreven linje med fokus på spontan inläring av språk står mot den traditionella med professionell språkundervisning först och därefter karriär. Skiljelinjen mellan de två åskådningssätten omfattar både pedagogiska aspekter på hur ett språk lärs bäst, men också aspekter som rör språkets betydelse för integrationen i stort.

ACADEMICUM

Syfte och metod

Denna rapport syftar till att klarlägga hur arbetsgivare med konkret erfarenhet av att arbeta med nyanlända akademiker ser på betydelsen av kunskaper i svenska.

Arbetsmarknadsutbildningen Korta Vägen vänder sig till nyanlända akademiker. För att komma in på utbildningen krävs "god språkprognos" vilket normalt innebär att deltagarna läst SFI och avslutat C-nivå. I Korta Vägen fortsätter språkstudierna med 3 månaders studier i yrkessvenska och därefter ca 3 månaders praktik hos arbetsgivare som kan erbjuda arbetsuppgifter som matchar deltagarnas utbildning.

I denna studie har ca 150 handledare tillfrågats om hur de ser på betydelsen av språkkunskaper. 106 av dessa har svarat på följande frågor. (Enkäten har skett via e-post och innehöll en länk till artikeln i DI,* se ovan.)

1. Är det viktigt för en akademiker som söker jobb eller praktik att han/hon kan kommunicera på svenska?

Till denna fråga gavs tre svarsalternativ:

A: Ja, det är mycket viktigt. B: Ja, det är ganska viktigt C: Nej, det är inte viktigt

2. Tror du att det skulle vara bättre att inte ställa språkkrav på en akademiker och i stället låta inläringen i svenska ske spontant på arbetsplatsen?

A: Ja, det skulle vara bättre B: Nej, det skulle inte vara bättre

Enkäten innehöll också utrymme för egna kommentarer.

Resultat

Totalt svarade 106 personer.

1. Svaresresultat för frågan: "Är det viktigt för en akademiker som söker jobb eller praktik att han/hon kan kommunicera på svenska?"

Ja, det är mycket viktigt: 47 (44,3%)

Ja, det är ganska viktigt: 34 (32,1%)

Nej, det är inte viktigt: 15 (14,1%)

Ej svar: 10 (9,4%)

2. Svaresresultat för frågan: "Tror du att det skulle vara bättre att inte ställa språkkrav på en akademiker och istället låta inläringen i svenska ske spontant på arbetsplatsen?"

Ja, det skulle vara bättre: 16 (15,1%)

Nej, det skulle inte vara bättre: 75 (71,0%)

Ej svar: 15 (14,1%)

ACADEMICUM

Bakom siffrorna

Flertalet svar innehöll kommentarer vilket talar för att frågan om ”språket på arbetsplatsen” är engagerande. Nedan återfinns några av de kommentarer som handledarna gav.

Varför är svenska viktigt?

1. ”Är en gång en invandrad akademiker och vet hur viktigt det är att kunna svenska innan jag börjar inom sjukvården. Nu som chef har jag försökt att anställa icke svensk talande akademiker och låtit dem lära sig svenska under arbetets gång med mycket dåligt resultat.”
2. ”I vår verksamhet är allt på svenska. Mycket myndighetstext, lagtext, politiska beslut mm. Det går inte att arbeta självständigt och effektivt om man inte kan svenska någorlunda.”
3. ”Såsom jurist i statlig tjänst är språket (svenska) ett mycket viktigt verktyg. För att kunna fungera i sådan tjänst räcker det inte att kunna göra sig ”hyfsat förstådd” utan det är mycket viktigt att kunna läsa, förstå och analysera komplicerade svenska texter och att även kunna uttrycka sig korrekt, både muntligen och skriftligen. Enligt min mening är det mycket svårt att göra avkall på kravet på en mycket god förmåga till språkbehandling.”
4. ”... Jag tror det beror lite på vilket modersmål akademikern har. Eftersom de jag träffat har kinesiska som modersmål tror jag det är jätteviktigt att de har lärt sig åtminstone lite svenska innan de kommer ut på en arbetsplats för att snabbare kunna lära sig mer.”
5. ”Jag verkar inom byggindustrin och de ritningar och beskrivningar vi tar fram är allt som oftast på svenska och de regler, krav och förutsättningar vi arbetar utifrån beskrivs enklast på svenska så minskar risken för missförstånd.”
6. ”Som handledare tar det redan som det är nu mycket tid att vägleda i hur språket används både i professionen och till vardags, handledaruppdraget skulle bli för omfattande om vi även skall språkträna på mer basal nivå.”

Varför är svenska inte viktigt?

1. ”Det beror på om personen kan engelska. Då kan det räcka och svenskan kan delvis tas på arbetsplatsen.”
2. ”I vår organisation är inte svenskakunskaper avgörande. Men det är klart att man behöver kunna förstå och göra sig hyfsat förstådd på svenska i vissa fall, t.ex. hos mig på HR vad gäller FK etc. Men kan man ingen svenska funkar det också men det kräver lite mer handledning.”

Diskussion och sammanfattning

En majoritet av arbetsgivarna anser att det viktigt att en akademiker som söker jobb eller praktik kan kommunicera på svenska. Resultatet motsäger de nio direktörernas uppfattning i DI –artikeln: ”Alltför stort fokus läggs på svenska språket, något få företag

ACADEMICUM

efterfrågar ...” Studien visar att tre av fyra företag efterfrågar kunskaper i svenska (76,4%) och att man ser språkutbildning som något som bör ske utanför arbetsplatsen.

Resultatet ger också stöd för Gunlög Josefssons kritik i SvD av snabbspåren. (se ovan**).

När det gäller frågan om att inte ställa språkrav på en akademiker och istället låta inläringen i svenska ske spontant på arbetsplatsen, svarade 71 % av respondenterna att det inte skulle vara bättre. Uppfattningen att undervisningen bör ske professionellt har alltså stöd. 15,1 % av respondenterna anser dock att det skulle vara bättre att inte ställa språkrav utan låta inläringen ske på arbetsplatsen.

Att arbetsgivarna ser språkkunskaper som viktiga visar sig också i karriärutvecklingen för personer som följt respektive inte följt SFI. I en färsk undersökning som utförts av DN baserat på uppgifter från Statistiska Centralbyrån (DN 16 maj 2016) konstateras att det finns ett positivt samband mellan inkomst och om individen fullgjort SFI. Också för personer med eftergymnasial utbildning finns ett sådant samband.

Den globaliserade världen - dess möjligheter och svårigheter

Som ett led i Academicums kvalitetsarbete gjorde Academicum hösten 2015 ett antal intervjuer med personer som deltagit i Korta Vägen och sedan gått vidare i karriären. Intervjuerna syftade till att beskriva och ge en levande bild av individernas globala resa till ett land som man i flera fall aldrig hört talas om tidigare och hur individerna handlat för att få kontakt och ta steg mot jobb och integration. Intervjuerna syftade också till att visa på hur man - med facit i hand - ser på den svenska integrationsmodellen med SFI och arbetsmarknadsutbildning.

AHMED

"Först och främst lära sig språket"

Ahmed kommer från Syrien. På en semesterresa till Libanon träffar han en svensk kvinna vars föräldrar kom från Syrien. De är nu gifta och Ahmed har efter 2 år i Sverige ett kvalificerat arbete.

Här är hans berättelse:

Efter universitetsstudier började han jobba som röntgensjuksköterska på ett sjukhus i Damaskus. Han träffade sin blivande fru på en semester i Libanon. Hon var uppvuxen i Sverige men hennes föräldrar kom från Syrien och hon talade arabiska. Nu bodde hon i Enköping och jobbade på ICA i Uppsala.

Året var 2012 och Ahmed flyttade till Sverige och Enköping med sin fästmö där hon bodde i en etta. Ahmed visste egentligen ingenting om Sverige annat än att det var ett litet kallt land. Väl i Sverige bestämde sig Ahmed direkt för en strategi för en framtid i Sverige. Punkt ett var att inte söka vilket jobb som helst, utan först och främst lära sig språket. Han började på SFI och bestämde sig för att använda varje möjlighet till att snabbt lära svenska. Han besökte biblioteket i Enköping. Där lånade han barnböcker för att komma in i språket. Han lyssnade på svensk musik, tittade på TV och de bestämde sig för att inta ha några arabiska kanaler. Han berättar att han utvecklade språket mycket snabbt, men att det var en ordentlig kämpainsats.

På SFI:n fick han hjälp med validering och processen för legitimation började snabbt.

Efter SFI-studierna sökte han jobb, men fick inget. Han kom då in på Korta Vägen i Uppsala. Det var i maj 2013. Han är mycket nöjd med programmet. Språkundervisningen var bra och väsentligt mer koncentrerad än SFI. Och den praktikplats han fick var helt rätt. Han praktiserade på sjukhuset i Västerås inom sitt yrkesområde. Under praktiken läste han SAS 1-3 på distans.

ACADEMICUM

Efter praktiken blev han dock arbetslös och sökte jobb. Han sökte jobb i hela Sverige och han och hans fru var beredda att flytta om det behövdes. Men det behövdes inte. Han fick jobb på Akademiska sjukhuset i Uppsala som röntgensjuksköterska och trivs mycket bra. För 2 månader sedan fick han och hans fru deras första barn.

Vi frågar vad han tror att han gör om 10 år? Ahmed svarar att han då kanske har vidareutbildat sig till läkare. Flera av hans bröder är läkare i Tyskland, uppmuntrade av fadern som själv är lärare. Något Ahmed gillar med Sverige är möjligheterna att utvecklas. I Syrien finns endast en chans att t ex klara gymnasiet. Sedan stängs dörren. I Sverige finns KomVux och en ny möjlighet. Också möjligheterna till universitetsstudier är goda.

Ahmeds råd till andra som flyttar till Sverige är att fokusera på språket och att kämpa. När han berättar för vänner i Syrien hur det är i Sverige, säger han att det finns möjligheter, men att det inte är lätt. Man måste kämpa.

KIM

"Ett problem i Sverige - den sociala sidan"

I den här berättelsen möter vi den globaliserade världen genom Uppsala universitet, Kina och IKEA. Vi möter också betydelsen av mobilitet och fria studier.

Här är Kims berättelse:

Den intervjuade kallas i den här intervjun Kim och kommer från Kina. Efter universitetsstudier och Bachelor-examen i bioteknik började Kim arbeta på IKEA. Där träffade hon en svensk ekonomistudent som hade fått en praktikplats på IKEA via kontakter i Sverige. Efter ungefär ett år flyttade de till Sverige och Uppsala och Kim antogs, efter att ha gjort ett Toefl-test, till en masterutbildning på Uppsala universitet i tillämpad bioteknik. Utbildningen påbörjades i september 2011 och var på engelska. Utbildningen var utan kostnad p g a att hon fått visum som sambo. Hon drabbades därför inte av de nya reglerna angående studieavgift. I juni 2013 var utbildningen klar. Under tiden hade Kim följt SFI-undervisning och var nu redo att söka jobb. Hon skrev in sig hos arbetsförmedlingen men fick inte någon hjälp. Hon träffade handläggaren bara en gång. Hon sökte en mängd arbeten men lyckades inte.

En kompis till henne hade dock gått Korta Vägen och tipsades henne om programmet. Kim gick därför till arbetsförmedlingen för att försöka komma in på programmet och det gick bra. Hon började på Korta Vägen som gav henne hjälp och hon fick en praktikplats inom sitt kompetensområde. Hon var nöjd med det mesta, dock hade hon önskat att hennes yrkescoach hade haft ett eget kontaktnät inom hennes kompetensområde. Hon tyckte också att det var en fördel att undervisningen skedde på universitet. Det gav en bra studiemiljö och koncentration, vilket hade varit svårt att få hemma i lägenheten.

Efter Korta Vägen övergick praktiken till en anställning som hon fortfarande har och är nöjd med som det första jobbet.

ACADEMICUM

Vi frågar vad hon visste om Sverige innan hon flyttade hit. Hon berättade att hon visste att IKEA var ett svenskt företag och så fick hon reda på en massa saker om Sverige, Småland, Älmhult och Kamprad under den inledande orienteringsveckan på IKEA.

Vi frågar om hon validerade sin examen från Kina. Det var dock inte aktuellt. Hon hade ordnat översättning av examen i Kina och den använde hon sedan för att bli antagen till masterutbildningen.

Vi diskuterar också andra saker, om skillnader mellan att studera i Kina och Sverige. Hon berättar då att man i Kina har campusområden, d v s studenterna bor tillsammans. Det betyder mycket socialt. Ett problem i Sverige var den sociala sidan, d v s att få svenska vänner. Hon hade svenska kompisar, men genom sin sambo. Hon brukade skoja om detta med arbetskamrat (från Tyskland) som till slut nästan hade fått en svensk vän. Det är något man pratar om. De gamla kursdeltagarna på Korta Vägen träffar hon då och då för att fika. De håller kontakten via Facebook.

För framtiden tror Kim att hon om några år arbetar inom samma bransch men med nya uppgifter. Hon kommer att fortsätta besöka Kina regelbundet, i synnerhet nyårsfirandet som samlar hela familjen vill hon delta i och hon saknar så klart maten, kompisarna och den långa sommaren.

FAROOGH

"Det bästa med Sverige - friheten"

Farooghs berättelse hade varit omöjlig för ca 10 år sedan och är omöjlig idag. Omöjlig före IT-revolutionen och globaliseringen och omöjlig i dag p g a att utländska studenter måste betala en avgift för att studera i Sverige. Idag är Faroogh mjukvaruutvecklare på Ericsson.

Här är Farooghs berättelse:

Faroogh kommer från Pakistan. Där tog han en magisterexamen inom IT men universitetsstudier är dyra i hemlandet och han och några kompisar sökte nya lösningar för att kunna bygga på med en masterutbildning. Någon hade hört talas om att det var gratis att plugga i Sverige och det var intressant. Faroogh surfade och hittade via Blocket en bostad i Uppsala och via mail och telefonsamtal skaffade han en hyreslägenhet. Via nätet registrerade han sig på en masterutbildning vid Uppsala universitet. Detta var 2008. Han flyttade alltså till Uppsala och började läsa. Han var ambitiös och kombinerade universitetsstudier på heltid med SFI på kvällarna samt jobbade på olika studentnationer för att tjäna extra pengar på kvällar och helger.

Efter studierna fick han ett jobb på ett mindre IT-företag i Köpenhamn. Det var en projektanställning på 5 månader. Under den tiden träffade han en tjej från Malmö och de flyttade tillsammans till Uppsala efter projektanställningens slut. Han fick då ett projektjobb på universitetet i ett näringslivsprojekt. Det upphörde dock efter några månader och Faroogh var arbetslös och skrev in sig hos Arbetsförmedlingen.

Hans handläggare berättade att Korta Vägen kunde vara en bra utbildning för honom och han började på Korta Vägen i januari 2013. Korta Vägen var en mycket positiv erfarenhet.

ACADEMICUM

Faroogh framhåller flera saker: gruppen var ambitiös och sporrade varandra att prestera, språkläraren var duktig, inte bara som lärare utan också kulturellt kompetent. Också övrig personal var engagerade. Under Korta Vägen förbättrade han sin svenska och gick ut ur utbildningen med en starkare kompetens. Han fick genom Korta Vägen en praktikplats på ett IT-företag i Stockholm. Det var inte optimala arbetsuppgifter för Faroogh, men platsen var okej: han utvecklade språket ännu mer och det var trots allt inom IT och han fick en viktig referens.

Efter praktiken sökte han jobb och var på flera intervjuer. Efter ca 2 månader började han på sitt nuvarande jobb, som mjukvaruutvecklare på Ericsson i Kista. Han behövde tre referenter: två hade han redan från universitetet men den tredje och avgörande fick han via sin praktikplats. Han är mycket nöjd med arbetsuppgifterna och möjligheten till utveckling inom ett stort företag.

Jag frågar honom avslutningsvis vad han kände till om Sverige tidigare, under tiden i Pakistan? Och han svarar: Ingenting: varken IKEA eller Björn Borg. Han berättar också att han, då han besöker Pakistan, numera känner sig som svensk. Han har inga planer på att återvända och framhåller "friheten" som väldigt viktig för honom som f d nyanländ i Sverige.

ELINA

"Läste SFI hemma i lägenheten"

Här är Elinas berättelse:

Historien börjar 2012. Elinas man har fått jobb i Stockholm och familjen flyttar hit. Elina visste inte speciellt mycket om Sverige före flytten utan hade uppfattningen, som de flesta greker, att Sverige nog var ett bra land rent ekonomiskt – men ganska tråkigt. Med sig i bagaget hade hon dubbla examina: offentlig förvaltning samt psykologi.

Strax efter flytten fick de barn och Elina var hemma med barnet. Hon kombinerade det med SFI som hon läste hemma i lägenheten men utan lärare. Hon hade därför ingen kontakt med det talade svenska språket. Det kom senare. Under tiden hemma med barnet såg hon till att validera sina examina. Hon hade dubbla examina från hemlandet: i psykologi och i statsvetenskap. Valideringen tog ungefär 6 månader.

2014 var hon mogen att börja söka jobb och registrerade sig hos Arbetsförmedlingen. Plötsligt och helt oväntat blev hon kontaktad av Academicums projektledare som berättade att hon skulle gå Korta Vägen (!) Hon hade ingen aning om att hon hade anvisats till utbildningen av Arbetsförmedlingen, men reste till Uppsala för att se vad det var. Det visade sig vara ett program som passade henne perfekt. Hon började på Korta Vägen och upplevde att hon utvecklade sin svenska snabbt, fick värdefulla kunskaper om arbetsmarknad och hur man söker jobb. Nu fick hon prata svenska, för första gången. En kompetens som skulle visa sig värdefull var karriärinslagen i utbildningen. Hon nämner särskilt undervisningen i att kontakta arbetsgivare som skedde genom en retoriklärare. Det gav säkerhet i jobbsökandet.

ACADEMICUM

Elina fick en bra praktikplats på en skola där hon arbetade som kurator. Hon fick dock inte jobb där utan stod utan jobb när Korta Vägen var slut.

Hon bestämde sig då för att ta en lång "semester" och reste till Grekland. Det var dock ingen riktig semester. Under tiden i Grekland läste hon in SAS 1 på distans.

Hon kom nu i januari 2015 tillbaka till Sverige och började söka jobb på egen hand. Det gick bra. Hon kom genast på flera intervjuer och fick ett jobb som hon är nöjd med. Hon arbetar nu som boendestödare för ungdomar.

Jag kan inte låta bli att påpeka för Elina att hon pratar väldigt bra svenska med tanke på att hon tog en ganska ordentlig genväg in i svenska språket genom hemstudier i SFI och Korta Vägen. Jag undrar om hon tränar svenska genom vänner etc. Hon svarar då att hon tränar svenska dagligen på jobbet, med kolleger och med de kunder hon träffar.

SANDRA

"Skickade 400 ansökningar"

Sandra är jurist och har en berättelse som är typisk för flertalet utländska juristutbildningar. Sandras utbildning är 7 år och inkluderar advokatexamen, men i Sverige räcker inte det. För att nå jur kand-status, d v s fullständig behörighet, krävs omfattande kompletteringar. (En svensk jur kand nås efter 4,5 års utbildning.)

Här är Sandras berättelse:

Sandra utbildades till jurist i Peru. Utbildningen är 7 årig och kan kompletteras med advokatexamen som är en 5 månader lång påbyggnadsutbildning.

Efter juristutbildningen ville hon ut i världen och blev först au pair i USA och senare i Danmark och slutligen i Stockholm 2007. Där träffade hon sin man som är musiker och lärare. De fick en son 2010 och 2012 återvände Sandra till Peru där hon tog advokatexamen.

Hon hade sökt en del jobb och trodde att det skulle gå bra med en fullständig examen, så väl i Sverige så lämnade hon in examen för validering till Högskoleverket. Det tog lång tid: ca 1 år och var klart i maj 2014.

Något jobb blev det dock inte. I stället började Sandra på Korta Vägen i Uppsala. Korta Vägen var en positiv upplevelse med bra lärare och handledare. Språkutbildningen (3 månader) på Korta Vägen var mycket bättre än SFI-utbildningen som hon hade följt under ca 1 år. Sandra fick en praktikplats på Arbetsförmedlingen. Förhoppningen var att börja genom en praktik som sedan kunde leda till ett jobb som handläggare då hon kunde dra nytta av sina kunskaper i juridik. Hon trivdes mycket bra på arbetsplatsen men fick dessvärre inget jobb då praktiken slutade.

ACADEMICUM

Hon satte då igång med att söka jobb och skickade ca 400 ansökningar. De resulterade faktiskt i ett jobb, men på Malaga, och med tanke på hennes familjesituation så gick det inte att ta. Hon kom också på en intervju på en advokatbyrå, men fick inte jobbet.

När vi träffas är alltså Sandra utan jobb. Hennes plan är nu att gå en masterutbildning vid Stockholms universitet som börjar i september 2015. Utbildningen är inriktad på internationell juridik och ges på engelska.

Jag frågar Sandra hur hon utvecklar språket? Hon berättar att hon, eftersom hon är gift med en svensk man så pratar de svenska. Det började de med under Korta Vägen. Före det skedde kommunikationen på engelska eller spanska. Med sonen pratar hon spanska.

Lizeth

"SFI på rekordfart"

I den här berättelsen får vi möta Lizeth från Filippinerna som till slut når Sverige, via jobb på kloster, au pair i en svensk familj och en resa via nordnorge.

Här är Lizeths berättelse:

Lizeth växte upp i den Filippinska staden Pampanga i en familj med fem bröder och en ensamstående mor sedan fadern gått bort i unga år.

För att skapa en framtid utbildade hon sig till gymnasielärare. Studierna var dock kostsamma och för att finansiera studierna bodde och arbetade hon på ett kloster. Hon lagade mat, städade m m, bodde billigt och sparade pengar. Efter studierna ville hon vidare och en av nunnorna på klostret berättade att man hade kontakt med ett kloster i nordnorge, i Bodö, där hon kanske kunde få jobb.

Lizeth visste inget om Norge annat än att det var kallt och att det fanns snö, men flyttade dit. Hon bodde i Norge ungefär ett år och arbetade på klostret. Hon hade inte möjlighet att arbeta utanför klostret. Hon ville dock vidare och hade målet att kunna jobba också utanför klostret. Med datorns hjälp surfade hon och upptäckte ett jobb i Stockholm, som au pair. Hon sökte jobbet, fick det och flyttade till Stockholm där hon bodde och arbetade hos en familj i Hässelby. Det var i december 2012. Hon anmälde sig direkt till SFI och läste SFI B, C och D på rekordfart; 2 månader. Hon ordnade också validering av betyg direkt; det tog ca 4 månader.

I Stockholm träffade hon andra från Filippinerna via sitt kyrkliga engagemang och hon träffade också sin man. Han kom från Belgien och jobbade inom IT.

De gifte sig och flyttade till ett ställe strax utanför Uppsala. Lizeth arbetade som vikarie på olika förskolor men det var inte stadigt och hon var därför inskriven på arbetsförmedlingen.

Nu anmälde hon till Korta Vägen. Utbildningen var bra med bra kamrater, bra lärare och med kunskaper om svensk arbetsplatskultur bl a. Hon ville helst jobba med barn och fick

ACADEMICUM

en praktikplats på Jensens förskola. Efter praktiktjänstgöringen fick hon anställning på förskolan.

Lizeth pratar mycket bra svenska och jag frågar hur hon tränat upp sig? Hon berättar att hon pratar svenska på jobbet med barnen och med kolleger. I hemmet pratar de engelska. Jag frågar henne också vad hon visste om Norge och Sverige innan hon flyttade hit? Lizeth berättar att det enda hon visste var det som nunnorna hade berättat; att det var kallt och helt annorlunda väder jämfört med Filippinerna.

Academicum Utbildning & Bemanning AB
Drottninggatan 4, 753 10 Uppsala

www.academicum.se
018 - 15 72 09